

การใช้อากาศยานเป็นหลักประกันนี้

นายอดิศัย ภูนิเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-266-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AIRCRAFT FINANCING

Mr. Adisak Punites

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-266-6

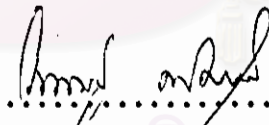
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้
โดย นายอดิศักดิ์ ภูนิเทศ
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์วรชัย พิจารณ์จิตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

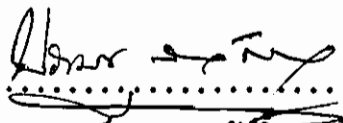

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

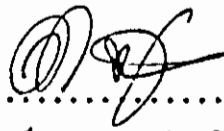
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โจนวิไลกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วรชัย พิจารณ์จิตร)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ประมุข สวัสดิมงคล)

..... กรรมการ
(อาจารย์สมชาย พิฑูชวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อดิศักดิ์ ภูนิเทศ : การใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ (AIRCRAFT FINANCING)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.วรชัย พิจารย์จิตร,

297 หน้า. ISBN 974-636-266-6.

การใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ซึ่งทำกันในต่างประเทศนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ โดยแบบที่เป็นที่นิยมกันมาก คือ สัญญาสิทธิซื้อ และสัญญาจำนอง หลายประเทศมีกฎหมายพิเศษใช้บังคับกับการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ นอกจากนี้ นานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยยังได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับหนี้ระหว่างประเทศซึ่งสิทธิในอากาศยาน ซึ่งทำขึ้นที่เมืองเจนีวา เมื่อปี ค.ศ. 1948 เพื่อรองรับสิทธิในอากาศยานของเอกชน ในขณะที่ประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีธุรกิจการบิน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคนี้ แต่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ และอาจไม่สอดคล้องกับหลักการในอนุสัญญาดังกล่าว และอาจไม่เป็นที่ยอมรับในทางระหว่างประเทศ

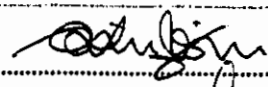
วิทยานิพนธ์นี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการยอมรับที่ชัดเจนในสิทธิในอากาศยานของเอกชนตามกฎหมายไทยโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ การใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะในรูปของสัญญาสิทธิซื้อและสัญญาจำนอง ซึ่งทำกันในต่างประเทศ โดยยกตัวอย่าง ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสวีเดนเซอร์แลนด์ มาประกอบการวิจัย และยังเพื่อวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์และผลตรรกะของอนุสัญญาเจนีวา การทำวิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลจากบทความ หนังสือ เอกสารต่างๆ และข้อมูลจากกรมการบินพาณิชย์และมีขอบเขตในการศึกษาวิจัยเฉพาะปัญหาการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ในประเทศไทยเท่านั้น แต่มีบางส่วนที่ศึกษาถึงการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ในต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อประกอบการนำเสนอให้มีการออกกฎหมายพิเศษเพื่อรองรับอนุสัญญาเจนีวา และรองรับให้นำอากาศยานมาเป็นหลักประกันหนี้ได้ ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ จึงเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อใช้บังคับกับการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้

ภาควิชา นิติศาสตร์

สาขาวิชา นิติศาสตร์ (กฎหมายธุรกิจ)

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C670014 MAJOR LAW
KEY WORD: AIRCRAFT/FINANCING

ADISAK PUNITES : AIRCRAFT FINANCING. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
PAITON KONGSOMBOON, THESIS COADVISOR : WORACHAI BHICHARNCHITR.
297 pp. ISBN 974-636-266-6.

Aircraft financing transacted in other countries can be made in several forms. The popular ones are Leasing and Mortgage. Many countries have special laws to govern the aircraft financing. Moreover, many countries including Thailand have entered into the Convention on the International Recognition of Rights in Aircraft made in Geneva in 1948 for the purpose of recognising rights of private sector over an aircraft. While Thailand has a policy to open independently the aviation business in order to make Thailand become the center of the aviation business in this region but provisions of the Civil and Commercial Code are not appropriate enough for aircraft financing and may not be in accordance with the said Convention and may not be internationally recognized.

This thesis is made with the purpose to study and analyze the certain recognition of private rights in aircraft under Thai laws analytically compared to the laws of foreign countries and the several forms of aircraft financing especially leasing and mortgage agreements transacted in foreign countries such as England, France, the United States of America and Switzerland, and yet to analyze the intention and the commitments of the Geneva Convention. This thesis is based on documentary research gathering information from articles, books and materials and from the Department of Aviation, and is of the scope of study focusing primarily on the problems of aircraft financing in Thailand. However, a part of the study included the aircraft financing in foreign countries and the international convention so as to get along with the proposal that special legislation be introduced to recognize the Geneva Convention and the aircraft financing. After such study it is concluded that the provisions of the Civil and Commercial Code are not sufficiently appropriate and that the specific legislation be recommended for governing the aircraft financing.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์ (กฎหมายธุรกิจ)
ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของคณาจารย์หลายท่าน ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาและให้เกียรติรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาในการเขียน ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอย่างยิ่งที่ท่านกรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน โดยได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาตั้งแต่เริ่มต้น ขอขอบพระคุณอาจารย์วรชัย พิจารณ์จิตร กรรมการผู้จัดการ สำนักกฎหมาย บริษัท วิคเคอรี่ แอนด์ วรชัย จำกัด ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ซึ่งท่านได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าหนังสืออ้างอิงซึ่งเป็นตำราทั้งในและต่างประเทศ จากห้องสมุดของบริษัท วิคเคอรี่ แอนด์ วรชัย จำกัด ขอขอบพระคุณอาจารย์สมชาย พิฑูรวัฒน์ หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ กรรมการบริหาร ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างมากในการให้คำแนะนำ ความเห็น และกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนได้กรุณาเอื้อเพื่อจัดหาเอกสารอ้างอิงทั้งกฎหมายไทยและอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อใช้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ประมุข สวัสดิ์มงคล ประธานคณะที่ปรึกษา ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่ท่านได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาให้ความเห็นและให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณ คุณทอง อุดมคติ หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและใบอนุญาต กองความปลอดภัยในการเดินอากาศ กรรมการบริหาร ที่เอื้อเพื่อข้อมูลประกอบการวิจัย

ท้ายนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณมารดา และขอขอบคุณภรรยาของผู้เขียนซึ่งเป็นกำลังให้ผู้เขียนมีความมานะพยายามในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนเสร็จสมบูรณ์และสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทนำ	1
บทที่	
1 บททั่วไป	5
1.1 ความหมายของอากาศยาน	5
1.1.1 ความหมายของอากาศยานในประเทศไทย	5
1.1.2 ความหมายของอากาศยานในประเศอังกฤษ	5
1.1.3 ความหมายของอากาศยานในประเศฝรั่งเศส	6
1.1.4 ความหมายของอากาศยานในประเศสหรัฐอเมริกา	6
1.1.5 ความหมายของอากาศยานในประเศสวีตเซอร์แลนด์	6
1.1.6 ความหมายของอากาศยานตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ	7
1.1.7 สรุปความหมายของอากาศยาน	8
1.2 การยอมรับสิทธิในอากาศยานของเอกชน	9
1.2.1 การยอมรับสิทธิในอากาศยานของเอกชนในประเทศไทย	9
1.2.2 การยอมรับสิทธิในอากาศยานตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ	32
2 รูปแบบของการใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ (Aircraft Financing)	35
2.1 สัญญาเช่าอากาศยาน	35
2.2 สัญญาสิทธิเช่าอากาศยาน	37
2.2.1 ลักษณะของสัญญาสิทธิเช่า	39
2.2.2 ข้อกำหนดของสัญญาสิทธิเช่า	39
2.2.3 วัตถุประสงค์ของสัญญาสิทธิเช่า	42
2.2.4 สัญญาสิทธิเช่าต่างจากสัญญาเช่าทรัพย์สินและสัญญาเช่าซื้อ	43
2.2.5 จุดเด่นและจุดด้อยของสัญญาสิทธิเช่า	44
2.3 สัญญาจำนองอากาศยาน	46
2.4 รูปแบบการใช้อากาศยานเป็นหลักประกันหนี้ในประเทศไทย	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 การใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในต่างประเทศ	52
3.1 วิธีปฏิบัติของการใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในต่างประเทศ	52
3.1.1 การใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในประเทศอังกฤษ	52
3.1.1.1 สัญญาเช่าอากาศยานและสัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	53
(ก) สัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	54
(ข) สัญญาเช่าอากาศยาน	56
3.1.1.2 สัญญาจำนองอากาศยาน	60
(ก) ลักษณะของการจำนอง	60
(ข) กฎหมายที่ใช้บังคับ	63
3.1.2 การใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในประเทศฝรั่งเศส	63
3.1.2.1 สัญญาเช่าอากาศยานและสัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	64
(ก) สัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	66
(ข) สัญญาเช่าอากาศยาน	68
3.1.2.2 สัญญาจำนองอากาศยาน	73
(ก) ลักษณะของการจำนอง	73
(ข) กฎหมายที่ใช้บังคับ	75
3.1.3 การใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา	79
3.1.3.1 สัญญาเช่าอากาศยานและสัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	80
(ก) สัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	81
(ข) สัญญาเช่าอากาศยาน	85
3.1.3.2 สัญญาจำนองอากาศยาน	87
(ก) ลักษณะของการจำนอง	87
(ข) กฎหมายที่ใช้บังคับ	91
3.1.4 การใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ในประเทศสวีเดน	92
3.1.4.1 สัญญาเช่าอากาศยานและสัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	95
(ก) สัญญาเช่าอากาศยาน	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(จ) สัญญาลีสซิ่งอากาศยาน	96
3.1.4.2 สัญญาจ้างอากาศยาน	98
(ก) ลักษณะของการจ้าง	98
(ข) กฎหมายที่ใช้บังคับ	99
3.2 ความเป็นไปของอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยการยอมรับนับถือ	
ระหว่างประเทศซึ่งสิทธิในอากาศยาน ปี ค.ศ.1948	101
3.2.1 พันธกรณี	101
3.2.2 ความเป็นไปของภาคี	107
3.2.2.1 ประเทศอังกฤษ	108
3.2.2.2 ประเทศฝรั่งเศส	109
3.2.2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา	112
3.2.2.4 ประเทศสวีตเซอร์แลนด์	113
4 การดำเนินการของประเทศไทยต่อพันธกรณีตาม	
อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยการยอมรับนับถือระหว่างประเทศ	
ซึ่งสิทธิในอากาศยาน ปี ค.ศ.1948	116
4.1 การออกกฎหมายรับรองอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วย	
การยอมรับนับถือระหว่างประเทศซึ่งสิทธิในอากาศยาน	117
4.1.1 หลักกฎหมายระหว่างประเทศ	117
4.1.2 การดำเนินการของประเทศไทยต่อพันธกรณี	123
4.1.3 การตั้งเงื่อนไข หรือข้อสงวน	139
4.2 การออกกฎหมายภายในรับรองการจดทะเบียนจ้างอากาศยาน	140
4.2.1 การจ้างอากาศยาน	142
4.2.1.1 อากาศยานที่จ้างได้	142
4.2.1.2 ผู้จ้าง	143
4.2.1.3 ผู้รับจ้าง	144
4.2.1.4 หนี้ประธานและหนี้จ้าง	144

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2.1.5 ผลของการจดทะเบียนงานของอากาศยาน	145
4.2.2 ผลของการงานของอากาศยาน	146
4.2.2.1 การงานของครอบเพียงใด	146
4.2.2.2 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา	146
4.2.3 การบังคับงานของ	147
4.3 การจำกัดหมายกับรูปแบบหลักประกันแบบอื่น	149
4.3.1 สัญญาเช่าอากาศยาน	149
4.3.2 สัญญาสิทธิซึ่งอากาศยาน	151
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	158
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก (ก) Geneva Convention 1948: Convention on the International Recognition of Rights in Aircraft	165
(ข) อนุสัญญาว่าด้วย การยอมรับนับถือระหว่างประเทศซึ่งสิทธิ ในอากาศยาน ปี ค.ศ.1948 (ฉบับแปล)	177
(ค) กฎกระทรวง ฉบับที่ 32 (พ.ศ.2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497	186
ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องการใช้เฮลิคอปเตอร์ทางการบิน รับจ้างบริการขนส่งให้กับกิจการธุรกิจขนาดใหญ่	192
หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค้าขออนุญาตใช้เฮลิคอปเตอร์ทางการบิน รับจ้างบริการขนส่งให้กับกิจการธุรกิจขนาดใหญ่	192
หลักเกณฑ์ในการพิจารณาธุรกิจขนาดใหญ่	193
(ง) ตารางเปรียบเทียบการใช้อากาศยานเป็นประกันหนี้ของ นานาประเทศ	194
(จ) อนุสัญญากรุงบรัสเซลส์และอนุสัญญาลูกาโน.....	197

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(จ) ร่างพระราชบัญญัติการยอมรับนับถือระหว่างประเทศซึ่งสิทธิ ในอากาศยาน พ.ศ....	199
(ข) ร่างระเบียบปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติการยอมรับนับถือ ระหว่างประเทศซึ่งสิทธิในอากาศยาน พ.ศ.....	207
(ช) ตัวอย่างสัญญาเช่าอากาศยาน (Operating Lease)	210
(ฉ) กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจลีสซิ่ง	218
(ฅ) ตัวอย่างสัญญาจ้างอากาศยาน	222
(ด) ตัวอย่างสัญญาลีสซิ่งอากาศยาน (Finance Lease)	226
ประวัติผู้เขียน	297

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

บพพ.	หมายถึง	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พรบ.	หมายถึง	พระราชบัญญัติ
อนุสัญญาชิคาโก	หมายถึง	อนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งทำขึ้นที่เมืองชิคาโก เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ.1944
อนุสัญญาเจนีวา	หมายถึง	อนุสัญญาว่าด้วยการยอมให้มีฉ้อระหว่างประเทศซึ่งสิทธิในอากาศยาน ซึ่งทำขึ้นที่กรุงเจนีวาเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ.1948
อนุสัญญากรุงเวียนนา	หมายถึง	อนุสัญญากรุงเวียนนา ว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ.1969
CAA	หมายถึง	Civil Aviation Authority
FAA	หมายถึง	Federal Aviation Administration
UCC	หมายถึง	Uniform Commercial Code
USC	หมายถึง	United States Code
CFR	หมายถึง	Code of Federal Regulations
LCA	หมายถึง	The Federal Law on Civil Aviation
OCA	หมายถึง	The Ordinance on Civil Aviation
LAR	หมายถึง	The Federal Law on Aircraft Record
OAR	หมายถึง	The Ordinance on Aircraft Record
CPIL	หมายถึง	The Swiss Federal Code on Private International Law